

Pregó Festa Major de L'Escala

Benvolguts escalencs i escalenques, que ens acompanyeu en aquest vespre tan especial: Alcalde, regidors i ex alcaldes Rafel Bruguera, Josep Maria Guinard, Estanis Puig, Víctor Puga. Doncs si, he estat aquí cada any, a escoltar el pregoner o pregonera, ho he fet des de baix, on esteu vosaltres. Però aquest any l'Ajuntament i el seu alcalde Josep Bofill, m'han fet el gran honor que fos jo el pregoner de la Festa Major de L'Escala. Alhora honorant a Santa Màxima.

Fer el pregó de L'Escala, al no haver nascut aquí, sempre et fa buscar un justificant per merèixer aquest honor. Per això necessitava un cordó umbilical que em vinculés amb aquest meu poble estimat.

Mireu! La primera vegada que vaig sentir a parlar de L'Escala, tenia uns 7 anys, fou d'una manera que us pot sorprendre. Resulta que el meu poble de naixement, Sant Miquel de Campmajor, ficat allà dalt entre muntanyes, en el camí del Collell i d'Olot, amb totes les cases disseminades, on des d'allà, quan els diumenges tornàvem de missa cap a casa, acompanyats dels veïns, amb animades converses, les que no havíem tingut durant la setmana, per moments sentíem un fort repicar de campanes, aleshores tothom parava de caminar, i algú feia el crit de, "calleu, calleu!!! Que toquen a peix", i nosaltres posàvem molta atenció. Al final d'aquell repicar, en Ferriol, el campaner, feia uns tocs lents i compassats perquè tothom tingués temps de comptar-los. Podien ser diverses batallades: 4, 5, 6... Si parava aquí, volia dir que el verat i la sardina d'aquell dia valia 6 pessetes el quilo, i sempre sentia dir: el peix és molt bo!, ve de l'Escala! Com va dir Josep Pla : "Quan canta el rossinyol i les cireres s'acolorixen, es produeix el gran temps del peix

blau, el temps de les sardines, els verats i les anxoves, que en època de primavera són inoblidables”.

Ja veieu, el nostre campanar, en aquell temps era el mòbil d'avui, que ens informava de coses com ara: les festes religioses, funerals, batejos i altres. No obstant això, amb el que us explico d'aquest passat, , us semblarà com el so d'una campana llunyana.

Però ara soc aquí, a L'Escala! Vivint entre vosaltres fa ja 36 anys. Ha estat un vertader privilegiat de poder gaudir de la vostra companyia, on mai m'hi he sentit foraster. Gràcies per acollir-me, cosa que no sempre he sabut correspondre com m'hauria agradat.

Segurament, degut a la meva feina, una mica solitària, tant si pinto, escric o com si faig fotografia, necessito silencis a l'hora de crear. I si algun petit mèrit tinc, és que els resultats d'aquests silencis els comparteixo a les xarxes socials i als mitjans informatius. M'agrada quan veig escrit el nom de: “L'Escala”, perquè soc conscient que faig feliç a molta gent i, encara més, als que són lluny d'aquí i enyoren el nostre poble, inclosos les persones que venen de vacances.

Què he fet jo per L'Escala?, o L'Escala què ha fet per mi? Referent a la meva obra, us puc dir a nivell d'anècdota que fa 67 anys, amb l'escola d'arts i oficis de Banyoles, vàrem fer una sortida a l'Empordà i Empúries i aquí dins la vila, a la zona de la Punta, vaig fer el meu primer dibuix a l'Empordà, van ser les barques de pesca. Vist el dibuix en el temps, està clar que el tema mariner, no era el millor que sabia fer. La fluïdesa del traç mentre feia de pastor, dibuixant el meu remat de bous i vaques, als meus 14 anys, estava molt millor resolt que les barques de pesca varades a la platja.

Ja en temps més actuals, a part de la “La columna Emporitana”, i Miratge grec, també tenim aquí al davant l'església de Sant Pere, dues pintures de gran format: una és “Jerusalem” i l'altra la que està posada a l'altar de la Verge del Carme. Per cert, la Joïna me la va demanar al 2003. Precisament, aquesta pintura que representa la platja de la Creu amb un pescador, que sortia cada matí a primera hora, davant de casa, amb el seus pantalons curts, rem en mà i amb la seva barca. Ell no era altre que Lluís Tarra, precisament, l'avi del nostre alcalde actual.

I parlant de pescadors, que us en puc dir jo?, si la meua vida era a pagès, gairebé ho he après tot fent el llibre de “L'Escala imatges de tres segles,” amb la incansable Lurdes Boix. Aquest llibre és com el llibre de família de tot un poble, i això és gràcies que L'Escala ha tingut uns formidables fotògrafs, com Josep Esquirol, Joan Lasus i Miquel Bataller que va donar el seu fons, a l'Arxiu Municipal així com també ho va fer la família de Jaques Leonard. Aquest llibre, traduït a 4 llengües, ha estat tot un èxit. Amb l'anècdota, de quan uns estrangers comprant un habitatge aquí, els seus amics li regalen per conèixer L'Escala més antiga, com són les dues fotos de Josep Esquirol, del 1895 fins avui. Com podeu veure l'Escala és un poble d'artistes l'escriptora Victor Catala, el músic l'avi Xaxu,, el pintor Joan Massanet i altres

L'Escala ha tingut grans transformacions urbanístiques, com la Punta i la platja o la Riba. Malgrat que la gent, per norma, sempre rebutgem qualsevol transformació, crec que ara ningú voldria tornar enrere, tal com estava abans. Igualment, ens passa amb el passeig recent inaugurat, amb petits interrogants per la gent, pel tema de mobilitat. Però si que avui m'agradaria reivindicar, una escultura de la Trini, potser allà al port, a l'entrada del Maram. Podria ésser per subscripció popular, amb sortejos o diferents coses, que tothom se la pogués sentir seva.

No hauríem d'oblidar aquest fet únic de la nostra tonyina, perquè en cap lloc més de la mediterrània s'ha donat mai un fet eixí. Mireu, com el Japó tenen un monument el fidel gos Hachiko, història emocionant, on esperar durant 9 anys, a l'estació de tren, al seu amo. Igualment a Edimburg amb el gos Bobby, que va estar 14 anys dormint el peu de la tomba del seu amo, fins que va morir.

A L'Escala tenim un fet igual de fidelitat de la tonyina Trini, que durant 7 anys ha estat fidel cada Nadal el port de la Clota, omplin d'alegria i felicitat a grans i petits, perquè aquí venien col·legis amb autocars, on en Toni Aragonès i en Xico Tero, sempre tenien sardines a punt, que els hi proporcionava en Lluís Sureda, "el Curro", en José Luis de la Susana i Josep Lluís Sureda, a tal que la mainada li poguessin donar aquell peix. Crec que la tonyina Trini es mereix de nosaltres un record etern, de moment la tenim escrita i pintada en un llibre amb la seva història.

Parlant d'història escrita, mireu com és de sorprenent el que va deixar escrit de L'Escala el viatger Francisco de Zamora. Ell va passar per aquí el 29 de gener de 1790, just ara fa 235 anys mireu en quant detall ens descriu el poble, en noms varis, amb el seu primigeni castellà:

Llegamos a la Escala, a cuya población se trasladó el Santísimo Sacramento en 1628, desde Ampurias, no habiendo entonces en la Escala más de 18 casas, y hoy pasan de 500.

Hay 18 embarcaciones y 60 laúdes, pescan mucha anchoa y poco coral; sus vecinos trabajan en todos ramos, ganan buenos jornales, y no hay pobres.

Es un terreno tan salitroso que arruina los edificios y hasta los cañones de hierro los consume.

Comercian en Italia llevant el grà i portant el vi. Les dones cuiden de la anchoa. Hay alfollí de sal, que la traen los napolitanos de Tortosa. Hay aduana. Las calles son anchas

La iglesia es nueva y mal construida. En sus portadas se notan los efectos del rayo y la tramontana. Se han gastado inmensas malamente

Lo que llaman puerto es una cala, y en fuertes temporales se recogen a la cala de la Clota.

A la derecha dejamos a Vilanera, con algunos restos de murallas, y muy pocas casas. Se coge arroz. Más a lo lejos, a la misma mano, se ve Bellcaire en un alto con unas cien casas. A la misma se queda el estanque de Bellcaire, desecado por el Marqués Meca. pocos años hace.

Pasamos por el pueblo de Sobrestany, en que se hace el arroz: ya indica su miseria.

Bé, Francisco de Zamora deia les coses tan clares que sorprèn. Vist el que ens diu dels molts camps d'arròs d'aquest entorn i que per l'aigua duien malalties. Cobra força, aquella dita tràgica, que diu: "Pares que teniu filles,/ i no les estimeu gaire,/ caseu-les a Albons o Bellcaire,/ i si les voleu mortes aviat, caseu-les a Viladamat.

Deixant els temps de fosc, a L'Escala d'avui, tant admirada, tenim els millors restaurants i bars, amb terrasses pels carrers, on la gent gaudeix d'un ambient festiu i de plaer, amb una oferta cultural molt gran, des d'Empúries fins al cor del poble: concerts, teatre del CER, conferències, presentacions de llibres, exposicions, la festa de la Sal, Triumvirat, Carnaval, Portal Blau, festes molt celebrades, i les sardanes i havaneres que mai fallen a cap estiu.

Què es la Festa Major ?. Crec, per damunt de tot, que es una tradició de retrobament. Alguns recordarem de quant les nostres cases s'omplien d'oncles, ties i parents, era la trobada anual de les famílies, que gairebé ja no les veuríem més durant tot l'any.

Amb això les cases s'omplien d'alegria, després de l'ofici venia el dinar, amb taules llargues perquè hi càpigues tothom. I un fet important després del àpat, en la sobre taula, començaven els cants, cançons tradicionals que tant m'agrada recordar. Sento encara aquells cants a dins meu. Ara tenim més de tot i estem més bé, però ningú canta. Llavors, a més de la festa, els pagesos tots cantaven mentre treballaven els camps i a les pastures. Joestic segur que aquí els pescadors també cantaven a la mar, llevant les xarxes i també al port, igualment a les taules de festa major d'aquí L'Escala. Unes cançons com les que ens podria i cantar l'enyorada M. Teresa Pellicer.

Ah! demà feu com feia el meu pare, amb els parents, anava ensenyar-los-hi els camps de la casa tant ben cultivats. Vosaltres podeu fer igual, aneu a passejar amb les famílies a veure els paisatges de L'Escala, resseguint tot vora mar. Des de la torre de Montgó, on veiem a baix la cala del mateix nom, recollida de tot malt vent i que s'obra cap el golf de Roses, fins al llarg braç de cap Norfeu, amb les Alberes totes, i més amunt on ens hi xucla la mirada, la "magnòlia blanca" de Verdaguer: el majestàtic Canigó. Si ens posem a la Punta, allà on el monument als pescadors, podem gaudir de les millors postes i sortides de sol, i sempre ens hi espera la roca del Cargol, que en dies de temporal, ens fa sentir fortes emocions. És allà on les ones es despentinen, els seus serrells blancs.

I que em dieu de situar-nos el mirador de Sant Martí d'Empúries, és el plaer de la contemplació, d'evadir-vos d'angoixes i cansaments, veniu aquí en aquest balcó sobre el mar, a redós de les velles cases de pedra, que dibuixen estrets carrers, sota els pins alts i solemnes, brancatges gestuals, modelats per totes les tramuntanades.

Amb les serres pirinenques baixant dels cims més alts, per unir-se a festejar un mar presumit, ja que sovint, es muda amb tots els blaus possibles, a tal de lluir-los en el seu saló de la mar d'Empúries. En aquest indret, se l'aguaiten des de fa segles, el moll grec i les ruïnes d'Empúries, ben a prop dels sorrals que ens marquen el camí de la vila de L'Escala, on apareix, allà el fons del gran paisatge, lluminosa i clara, com si fos una coloma blanca, sota les ales del Montgrí. Estimats tots i totes, gràcies per escoltar aquest pregoner pintor, amb tanta atenció.

VISCA LA FESTA MAJOR DE L'ESCALA!